

verslagen & rapporten uit de regio

Weidevogeltellingen Eemland 1979

Uit het verslag 1979 over de weidevogels in de Eempolders (provincie Utrecht) blijkt dat er een desastreuze achteruitgang heeft plaatsgehad bij de Watersnip, de Kemphanen zijn een aflopende zaak in dit gebied dat vroeger beroemd was om z'n vele Kemphanen, terwijl bij de Slobeend, vergeleken met 1976, een achteruitgang van 50% werd geconstateerd. De situatie van de Zomertaling ligt al even slecht als bij de Kemphaan en de Watersnip. En dan te weten dat er zo'n 50 jaar geleden méér broedparen van deze soorten voorkwamen dan er nu in ons gehele land geteld worden! Achtereenvolgens worden de gegevens in de volgende hoofdstukken verwerkt: methode, invloeden van het weer en van veldwerkzaamheden, besprekingen per soort, overzicht van de aantallen broedgevallen per telvak, vergeleken met eerdere telronden, overzicht van de veranderingen in het gehele telgebied en, voor zover bekend, in het gehele Eemland, literatuur en de twee bijlagen: de vergelijkbaarheid van gegevens van verschillende jaren en extrapolatie van aantallen weidevogels.

W.C. Knol, met medewerking van G. van Dijk: Weidevogeltellingen in Eemland in 1979. Gestencild, 20 pag., 10 kaartjes (1981). Rapport 1981-9. Uitg. Staatsbosbeheer, Consulent-schap voor Natuurbehoud in de provincie Utrecht, 030-520834, toestelnr.22.

Actie 'Redt Weidevogels Eemland'

Als aanvulling op het jubileumfonds van 'Natuurmonumenten' is het niet geringe bedrag van f 38.000,- aangeboden aan deze vereniging met de uitdrukkelijke voorwaarde het geld te bestemmen voor een project ten behoeve van de weidevogels in Eemland. Het geld heeft het actiecomité afgelopen tijd bijeengebracht in verband met haar bezorgheid voor de toekomst van dit gebied, waar de ruilverkaveling Eemland in voorbereiding is. Behalve een bijdrage van 'Het Vogeljaar' hebben ook vele lezers van ons tijdschrift deze actie financieel gesteund. Namens het actiecomité worden al deze lezers van harte bedankt voor hun steun!

Invloed graslandbeheer op vogel- en zoogdierfauna

In dit onderzoek is de invloed onderzocht van graslandbeheer (hier voornamelijk maaien) op populaties (onder andere aan eieren- en jongenproductie) van in weidegebieden voorkomende dieren. Tevens is het effect onderzocht van enkele beschermende maatregelen, die voor of tijdens het maaien genomen konden worden. Uit de resultaten blijkt, dat de invloed van het maaien op de weidevogel(-populatie) over het algemeen vrij gering is. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de

maalverlreezen onder weidevogelnesten in de proefgebieden dank zij intensieve nazorg van vogelwachters aanzienlijk lager zijn dan landelijk het geval is. De beschermende maatregelen, die onderzocht zijn, waren:

1. de 'wildredder': deze blijkt in een beperkt aantal gevallen een positief effect te hebben.
2. verschillende maaimethoden: hiervan blijkt het totaal van buiten naar binnen maaien de meeste slachtoffers te eisen.
3. verontrusting: dit leverde nogal wisselende resultaten op.

A.G. van Paassen: Invloed van graslandbeheer, in het bijzonder maaien, op de vogel- en zoogdierfauna in enige Friese weidegebieden. Gestencild rapport, 45 pagina's (1981). Rijksinstituut voor Natuurbeheer, afdeling Ornithologie, Leersum.

Weidevogelstand in relatie tot de vochtvoorzienings- en verzorgings- toestand van grasland

Het Rijksinstituut voor Natuurbeheer heeft onderzoek gedaan naar het effect van cultuurtechnische en agrarische veranderingen, waarbij de invloed van ontwatering centraal stond. Aanleiding hiertoe was de groeiende vraag naar exacte informatie over de invloeden van grasland-ontwatering en intensivering van het graslandgebruik en naar de eisen waaraan weidevogelreservaten moeten voldoen. Op basis van inventarisatiegegevens en graslandvegetatiekarteringen werden de relaties tussen vochtvoorzieningstoestand en verzorgingstoestand en weidevogelstand onderzocht, als deel van het breder opgezette onderzoek. Bij een aantal soorten bleek een erg droog of erg nat seizoen de terreinkeus te beïnvloeden. Van Scholekster, Kievit, Watersnip, Grutto, Tureluur en Kemphaan werden voorkeursgebieden beschreven. Grasoogst heeft veel invloed op de weidevogelstand.

Jaap Holwerda: De weidevogelstand in relatie tot de vochtvoorzienings- en verzorgingstoestand van grasland. Gestencild RIN-rapport, 80/14 (1980), 46 pagina's.

Nestkastenverslag 1980 Vogelwacht 'Zuidoost-Drenthe'

Evenals in voorgaande jaren, geeft ook in 1980 de Vogelwacht Zuidoost-Drenthe een nestkastenverslag uit.

Het verslag geeft een uitvoerig overzicht van de resultaten die er behaald zijn met 429 nestkasten. Deze nestkasten, waaronder mezen-, vliegenvanger-, torenvalk- en uilenkasten, zijn opgehangen op diverse terreinen in de zuidoosthoek van Drenthe. Ze werden om de veertien dagen gecontroleerd door 10 controleurs.

Koolmees, Pimpelmees en Ringmus maakten veelvuldig gebruik van de mezen- en vliegenvangerkasten, ook waren hierin voor het eerst dit jaar aanwezig de Bonte Vliegenvanger en de Zwarte Mees.

Van de 21 geplaatste torenvalk kasten werden er 6 bezet, waarin 28 jongen werden grootgebracht.

Uilenkasten zijn er opgehangen voor Kerkuil, Steenuil en Bosuil.

Hoewel het vermoeden bestond dat de Kerkuil niet meer voorkwam in de zuidoosthoek van Drenthe, is er toch een kast bezet door deze soort. Deze Kerkuil heeft met succes 4 jongen grootgebracht.

Het verslag bevat tevens gebiedsomschrijvingen, gegevens over verstoringen en vogelsterfte alsmede tekeningen van de diverse gebruikte nestkasten. Het verslag bevat 23 bladzijden en de samenstellers zijn Gerrie Abel en Jan Dekkema.

Het nestkastenverslag (27 gestencilde pagina's) is verkrijgbaar voor f 5,50 (inclusief verzending) door storting op giro 4247053 ten name van Gerrie Abel, Europaweg 161, 7766 AE Nieuw-Schoonebeek, 05244-1571, onder vermelding van 'nestkastenverslag 1980'.

Werkgroep 'Weidevogels' in Zuid-Holland

De Stichting Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland heeft dit voorjaar een werkgroep 'Weidevogels' in het leven geroepen. De werkgroep zal nagaan hoe de teruglopende weidevogelstand in de provincie Zuid-Holland verbeterd kan worden.

Dit in samenwerking met vogelwerkgroepen en de landbouworganisaties. Gedacht wordt ondermeer aan een begeleidingsvorm met behulp van vrijwilligers, die vergelijkbaar is met de zogenaamde wachtgebieden van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten.

■ Nadere informatie bij de Stichting Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland, postbus 558, 2800 AN Gouda, 01820-24500.

Voorkomen, talrijkheid, schade en beheer van Knobbelzwanen

In een gestencild rapport wordt de toename van het aantal Knobbelzwanen in Nederland nader onder de loupe genomen. Sedert 1968 worden in gevallen van schade plaatselijk vergunningen voor afschot verstrekt door CRM. Het schieten van zwanen heeft echter praktische en ethische bezwaren. Daarom dienen, volgens dit rapport, zo weinig mogelijk afschotvergunningen te worden verstrekt. Om de aantallen in de hand te houden zal men landelijk of minstens regionaal naast beperking van de legselgrootte, op grote schaal Knobbelzwanen kunnen wegvangen tijdens de slagpenrui op de grote ruiplaatsen. Een bijkomstige manier om schade te voorkomen, zo gaat het rapport verder, is om rijke natuurlijke voedselgebieden, zoals de Grevelingen, in stand te houden.

T.A. Renssen: Voorkomen, talrijkheid, schade en beheer van Knobbelzwanen (*Cygnus olor*) in Nederland. Gestencild RIN-rapport 80/12 (1980), 17 pagina's.

Verslag Veluwe-Symposium

Op 9 mei 1980 organiseerden de Gelderse Milieufederatie, de Stichting Kritisch Faunabeheer en de Landelijke Werkgroep Kritisch Bosbeheer te Arnhem een symposium over

de mogelijkheden voor het beheer van de Veluwe. De wijze waarop dat beheer wordt uitgeoefend zal namelijk vergaande gevolgen hebben voor de realisering van de hoofddoelstellingen voor de Veluwe, zoals die zijn geformuleerd in de Nota Landelijke Gebieden en het Streekplan Veluwe.

De voordrachten van acht specialisten zijn op schrift gesteld en doordat de verwerking wat langer op zich heeft laten wachten zijn de teksten nog wat bewerkt tot een meer uitgebreid artikel en van literatuurverwijzingen voorzien. Hiermee is het boekje van 84 pagina's méér geworden dan alleen maar een verslag van een studiedag.

Dit boekje is verkrijgbaar door overmaking van f 10,- op giro-nummer 24.65.801 van de Gelderse Milieufederatie, Arnhem onder vermelding van 'Veluweverslag'.

De Biesbosch

Een aantal Biesbosch-kenners heeft de veranderingen bestudeerd, die zich in het gebied voltrokken hebben na de afsluiting van het Haringvliet. Dirk Fey schreef de hoofdstukken 5 (83-101) over de vogels en 6 (102-109) over viervoeters, land- en waterdieren. Op vele plaatsen wordt volgens D.Fey de jacht niet meer verhuurd, ofschoon hij van oordeel is dat er ook gebieden zouden zijn waar jacht noodzakelijk blijft om de griendkultuur overeind te houden. Veel exacte gegevens over de vogelstand in de Biesbosch van vóór 1940 zijn er merkwaardig genoeg niet. Indertijd bezat ik een opgezette wijfjes Eidereend die in oktober-november 1934 in de Biesbosch was geschoten!

Vooraf over de zangvogelstand van vroeger zijn haast geen gegevens beschikbaar en is vergelijking met de hedendaagse stand dan ook nauwelijks goed mogelijk. Het boek bevat enorm veel interessante informatie over de Biesbosch en de foto's van Toon Fey zorgen voor een extra dimensie. T. Fey heeft hier stuk voor stuk imposante zwart/wit foto's naar vorengebracht, die vaak dramatisch getekend zijn met een prachtig spel van licht en donker en een magnifieke stemming.

Hans de Boels, Dirk Fey, Ruus van der Meyden & IeS Zonneveld: De Biesbosch. Het karakter na de 'grote verandering'. 126 pagina's, met 86 foto's van Toon Fey. Eindredactie IeS Zonneveld (1980). Uitg. Kosmos, Amsterdam/Antwerpen. Prijs f 39,50.

Spaarbekken Baanhoek Dordrecht 1979/1980

Eén maal per maand werd dit gebied minstens bezocht en in een gestencild verslag zijn de verkregen gegevens over broed- en trekvogels verwerkt. Het gebied is van belang voor overwinterende eendachtigen. Het belangrijkste is het gebied voor de Smient. Als nieuwe soort werd de Wintertaling genoteerd. (zie ook 'Het Vogeljaar' 28(3): 160). Er is ook een verslag van de flora van het spaarbekken gemaakt.

Het verslag is verkrijgbaar bij de samensteller Piet Slot, Rivierenplein 82, 3313 HE Dordrecht door storting van f 2,- (inclusief verzendkosten) op postrekening 2816581 ten name van P.G. Slot, Dordrecht met vermelding 'Jaarverslag 1979/80 Spaarbekken Baanhoek'.